

ประสิทธิภาพการสอนวิชาสังคมศึกษาในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและห้องเรียน
แบบธรรมชาติในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศึกษา

นางสาวแสงอรุณ โปร่งชูระ

006266

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

THE EFFECTIVENESS OF SOCIAL STUDIES TEACHING IN THE LEARNING CENTER
AND CONVENTIONAL CLASSROOMS AT THE CERTIFICATE OF EDUCATION LEVEL

Miss Saeng-Aroon Prongthura

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สมชาย งามใจ,

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

... *วิชุดวิวัฒน์* ... *ทศนภะ จงพ* ... ประธานกรรมการ

... *วิวัฒน์* ... กรรมการ

... *ประดอม* ... กรรมการ

... .. กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

อาจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ประสิทธิภาพการสอนวิชาสังคมศึกษาในท้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
และท้องเรียนแบบธรรมดาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

ชื่อ

นางสาวแสงอรุณ ไปร่งชุกระ

แผนกวิชา มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา

2517

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมาย

เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาชั้น ป. กศ.
ปีที่ 1 จากท้องเรียนแบบธรรมดาที่มีครูเป็นศูนย์กลาง และท้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

การดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ทดลองสอนวิชาสังคมศึกษาเรื่องประเทศออสเตรเลียให้กับนักศึกษาชั้น ป. กศ.
ปีที่ 1 ของวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง แต่ละ
กลุ่มประกอบด้วยนักศึกษาจำนวน 30 คน กลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีบรรยาย กลุ่มทดลองทำ
การสอนในท้องเรียนแบบศูนย์การเรียนซึ่งแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มกิจกรรม 6 กลุ่ม แต่ละ
กลุ่มเรียนเนื้อหาแตกต่างกันเกี่ยวกับประเทศออสเตรเลีย โดยอาศัยสื่อการสอนที่วางแผน
ไว้ในชุดการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองและเป็นกลุ่ม นักศึกษา
จะใช้เวลาประมาณ 25 นาทีสำหรับประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างแล้วหมุนเวียนจากศูนย์
กิจกรรมที่หนึ่งไปยังศูนย์กิจกรรมที่สองจนกว่าจะครบทุกศูนย์ สำหรับกลุ่มควบคุมนั้น นักศึกษา
เรียนในชั้นเรียนธรรมดาจากอาจารย์ที่สอนด้วยวิธีบรรยายและใช้สื่อสามัญซึ่งไม่อยู่ในรูปของ
ชุดการสอน ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ ฯลฯ ประกอบในการสอนด้วย

เมื่อเรียนจบแล้วผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกับนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มทันที เพื่อเปรียบเทียบ
สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน หนึ่งสัปดาห์ต่อมาจึงได้ทำการทดสอบอีกครั้งเพื่อดูความ
คงอยู่ในการจำของการเรียน แล้วนำข้อมูลที่ไ้จากการศึกษาของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบ

เพิ่มโดยการทดสอบค่า z

ผลการวิจัย

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนซึ่งเรียนจากสื่อการสอนในรูปของชุดการสอนไม่แตกต่างจากการสอนแบบธรรมดาที่ใช้สื่อการสอนสามัญ ใกล้เคียงกันที่ลูกโลก รูปภาพ ฯลฯ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 แต่การเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนทำให้นักศึกษาจดจำเนื้อหาได้ยาวนานกว่าผู้ที่เรียนจากห้องเรียนแบบธรรมดา นอกจากนี้ นักศึกษายังได้มีโอกาสฝึกฝนการแสดงความคิดเห็น การทักสินใจ การทำงานร่วมกับคนอื่น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และความรับผิดชอบซึ่งเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสังคมประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยแม่สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนจะไม่แตกต่างจากห้องเรียนแบบธรรมดา แต่การวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีคุณค่ามากกว่าในแง่คุณภาพของการเรียนรู้และการฝึกฝนให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของสังคมประชาธิปไตย ดังนั้น ครู อาจารย์ ควรได้รับการสนับสนุนให้ทำการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมากกว่าห้องเรียนแบบธรรมดา เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยที่นักเรียนนักศึกษาสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

นอกจากนี้การสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนยังสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในอนาคตอีกด้วย

Thesis Title   The Effectiveness of Social Studies Teaching in
                         the Learning Center and Conventional Classrooms
                         at the Certificate of Education Level

Name   Miss Saeng-Aroon Prongthura
                         Department Secondary Education

Academic Year   1974

ABSTRACT

Purpose:

The purpose of this study is to compare the achievement of Social Studies of the First Certificate Level students between those who study in the Learning Center Classroom and those who attend the conventional teacher - centered classrooms.

Procedure:

The topics on "Australia," a part of Social Studies programs, was selected to teach 60 First Certificate Level students at Dhonburi Teacher Training College. Students were divided equally into two groups, the Experiment and Controlled groups. Each group consisted of 30 students. The controlled studied in the conventional classroom while the Experimental studied in the Learning Center Classroom. The Experimental was divided into six groups of activities relating to the topic, utilizing instructional packages as the major media in teaching. These instructional

packages allowed the students to work individually and in groups. Each group was given 25 minutes to complete work in each activity center. Then they moved on until the work at all centers were completed.

Member of the Controlled group studied in the conventional teacher-centered classroom, utilizing certain instructional media such as maps, globe, pictures and so on. However, the instructional media were not systematically produced in the form of packages.

The results of the studies of the two groups were immediately compared to determine the achievement of each group, right after the end of the class. A week later another test was given to each group to determine the retention of the subject matter. The data and informations obtained from this study were then computed to determine. The z-test was applied to compare.

Major Findings:

There were no significant difference in achievement between the study in the Learning Center Classroom which utilized instructional packages and that in the conventional classroom which utilized ordinary media such as maps, globe, pictures etc. at the .05 significant level. However, it is evidenced that the Learning Center Classroom yields more retention ability of certain knowledge than does the conventional one.

Recommendations:

Although there was no significant difference of achievement

between the study in the Learning Center Classroom and in the Conventional Classroom, it was evidenced that in the Learning Center Classroom the students were given more of the opportunities to practice how to (1) express themselves freely, (2) make decisions of their own, (3) work well with others, (4) learn how to learn, and (5) take responsibility for both themselves and others. The five characteristics are necessary for member of democratic societies.

The results reveals that studying in the Learning Center Classroom was more effective in terms of quality learning and the preparation of qualified members for any democratic society. Teachers at all levels should be encouraged to utilized the Learning Center Classroom techniques in teaching the young in order to prepare them to live happily in the democratic society. The Learning Center Classroom techniques are also in the same direction as the policies recommended in the future plan for educational reform in Thailand.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การทำกรวิจัยเรื่อง "ประสิทธิภาพการสอนวิชาสังคมศึกษาในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและห้องเรียนแบบขรรค์ค้ำในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา" ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขสิ่งบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จเป็นรูปเล่มอย่างสมบูรณ์ ในคำนำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบการวิจัยและการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง วรรณสุต ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือแนะนำในการเลือกเนื้อหาเพื่อทำการทดลองสอน และการทดลองสอนนักศึกษาทั้งสองกลุ่มจากอาจารย์ประจำบ เหมือนเงิน อาจารย์นิภา เมธาวีชัย อาจารย์รัตนภรณ์ มหาศรานนท์ แห่งวิทยาลัยครูชนบุรี และอาจารย์มาลินี สว่างเนตร แห่งโรงเรียนศึกษานารี ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการปรับปรุงข้อสอบ รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาของวิทยาลัยครูชนบุรี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนศึกษานารี ในการทดลองครั้งนี้

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

แสงอรุณ โปรงชูระ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	อ
รายการแผนภูมิประกอบ	ข
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมุติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คุณค่าของการวิจัย	8
2. การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้	9
ปัญหาของระบบห้องเรียนปัจจุบัน	9
ความหมายและลักษณะของศูนย์การเรียนรู้	11
พัฒนาการของศูนย์การเรียนรู้	12
ประเภทของศูนย์การเรียนรู้	14
ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ในประเทศไทย	21
การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้	24
การใช้กระบวนการกลุ่มในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้	24

การพิจารณาจัดกลุ่ม	26
การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้	28
ขบวนการของห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้	29
การจัดระบบการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้	36
การจัดระบบสำหรับผลิตชุดการสอนในศูนย์การเรียนรู้	41
ตัวอย่างบันทึกการสอนการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้	43
ตัวอย่างบันทึกการสอนในห้องเรียนแบบธรรมดา	47
ความแตกต่างระหว่างการเรียนจากห้องเรียนธรรมดากับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้	48
ประโยชน์ของห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้	49
รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
3. วิธีดำเนินการวิจัย	58
ลักษณะตัวอย่างประชากร	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	62
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	63
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
5. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	69
ผลการวิจัย	70
อภิปรายผลการวิจัย	70
ขอเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	81
ประวัติการศึกษา	96

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มควบคุมซึ่งเรียนจากการบรรยาย
กับกลุ่มทดลองที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน 67
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทดสอบเพื่อวัดสัมฤทธิ์ผลทางการ
เรียนและเพื่อวัดความจำในเนื้อหาหลังการเรียนหนึ่งสัปดาห์ของกลุ่ม
ควบคุมที่เรียนจากวิธีบรรยายกับกลุ่มทดลองซึ่งเรียนในห้องเรียนแบบ
ศูนย์การเรียน 68
3. การวิเคราะห์ผลของข้อสอบวิชาสังคมศึกษา เรื่องประเทศออสเตรเลีย-
เลีย ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ (จำนวนประชากร
100 คน เลือกเป็นกลุ่มสูง 27 คน กลุ่มต่ำ 27 คน) 89

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่	หน้า
1. แผนภูมิแสดงห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน	15
2. แผนภูมิแสดงศูนย์การเรียนในห้องเรียน	16
3. แผนภูมิแสดงศูนย์การเรียนที่แยกเป็นเอกเทศ	17
4. แผนภูมิแสดงตัวอย่างศูนย์การเรียนที่แยกเป็นเอกเทศจากห้องเรียน	19
5. แผนภูมิแสดงตัวอย่างศูนย์การเรียนที่แยกเป็นเอกเทศจากห้องเรียน	20
6. แผนภูมิแสดงการจัดกลุ่มนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ...	28
7. แผนภูมิแสดงการจัดระบบของเกอร์แลช	37
8. แผนภูมิแสดงแบบจำลองระบบการผลิตชุดการสอน	42

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย